

MILUPA

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

12. mai 2005*

Kohtuasjas C-542/03,

mille esemeks on Bundesfinanzhof'i (Saksamaa) 18. novembri 2003. aasta otsusega EÜ artikli 234 alusel esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 23. detsembril 2003, menetluses

Hauptzollamt Hamburg-Jonas

versus

Milupa GmbH & Co. KG,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees A. Rosas (ettekandja), kohtunikud A. La Pergola, J.-P. Puissochet, U. Lõhmus ja A. Ó Caoimh,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

kohtujurist: P. Léger,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Milupa GmbH & Co. KG, esindaja: *Rechtsanwalt* H. Wrobel ja *Rechtsanwalt* F. Boulanger,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja G. Braun,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab komisjoni 30. mai 1994. aasta määruse (EÜ) nr 1222/94, millega sätestatakse teatavatele asutamislepingu II lisas loetlemata kaupadena eksporditavatele põllumajandussaadustele ja -toodetele eksporditoetuste andmise

korra ühised üksikasjalikud rakenduseeskirjad ja nende toetussummade kinnitamise kriteeriumid (EÜT L 136, lk 5), mida on muudetud komisjoni 7. veebruari 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 229/96 (EÜT L 30, lk 24, edaspidi „määrus nr 1222/94“), artikli 7 lõike 1 esimese lõigu teise lause, lõike 2 esimese lõigu ja lõike 5 tõlgendamist.

- 2 See taotlus esitati Hauptzollamt Hamburg-Jonas'i (edaspidi „Hauptzollamt“) ja äriühingu Milupa GmbH & Co. KG (edaspidi „Milupa“) vahelises kohtuvaidluses, mille sisuks on õigus saada eksporditoetust kaubale, mis sisaldab mitte värsket kooritud piimast, nagu oli märgitud ekspordideklaratsioonis, vaid kontsentreeritud kooritud piimast toodetud poolvalmis segu.

Ühenduse õiguslik raamistik

Määrus (EÜ) nr 3448/93

- 3 Nõukogu 6. detsembri 1993. aasta määruse (EÜ) nr 3448/93, millega nähakse ette põllumajandussaaduste töötlemisel saadud teatavate kaupadega kauplemise kord (EÜT L 318, lk 18; ELT eriväljaanne 03/15, lk 230), artikli 8 lõikes 1 on sätestatud:

„Kui eksporditakse kaupu, mille valmistamiseks on kasutatud asutamislepingu artikli 9 lõikes 2 sätestatud tingimustele vastavaid põllumajandussaadusi, võib nende põllumajandussaaduste suhtes kohaldada toetusi, mis on kehtestatud asjassepuutu-vates sektorites vastavalt ühise turukorralduse alastele määrustele.

Kaupadeks asjastatud põllumajandussaaduste ekspordi ei tohi toetada, kui need kaubad ei ole hõlmatud ühise turukorraldusega, mis nimetatud kaupade koostises eksporditavate saaduste puhul näeb ette toetusi.”

Määrus nr 1222/94

- 4 See määrus kehtestab EÜ asutamislepingu II lisas (pärast muutmist EÜ I lisa) loetlemata kaupadena eksporditavate töödeldud põllumajandussaaduste, mille põhisaadused on loetletud ühes piima- ja piimatoodete-, muna-, riisi-, suhkru- või teraviljasektorites ühisturu korraldust puudutavate alusmääruste lisades, ekspordimisele kohalduva toetuste andmise korra ühised eeskirjad. Määrust nr 1222/94 kohaldatakse selle lisas A toodud põhisaadustele, lisades B või C toodud töötlemissaadustele ja vastavalt sama määruse artikli 1 lõikele 2 neist kahest rühmast ühega samalaadsetele toodetele.
- 5 Määruse nr 1222/94 lisa A sisaldab täpsemalt põhisaadust CN-koodiga *ex* 0402 10 19 ja on tähistatud „Piimapulber, suhkru- või magusainelisandita, saadud pihustuskuivatusel, rasvasisaldusega alla 1,5 massi% ja veesisaldusega alla 5 massi% (TR 2)“.
- 6 Määruse nr 1222/94 artikli 1 lõige 2 näeb ette teatud arvu toodete liitmise teiste toodetega. Määruse nr 1222/94, mida on muudetud komisjoni 18. detsembri

MILUPA

1995. aasta määrusega (EÜ) nr 2915/95 (EÜT L 305, lk 33), artikli 1 lõike 2 punkti c esimene taane ja punkti f esimene taane näevad ette:

„Käesoleva määruse kohaldamisel peetakse:

[...]

- c) — CN-koodide 0403 10 22, 0403 90 51, 0404 90 11 ja 0404 90 31 alla kuuluvat piima ja nende koodide alla kuuluvaid piimatooteid, kontsentreerimata, mis ei sisalda suhkruga magusainelisandit, ka külmutatud, mille piimarasva sisaldus ei ületa 0,1 massip%,

[...]

samalaadseks lisas A (TR 2) toodud piimapulbriga;

[...]

- f) — CN-koodide 0403 10 22 kuni 0403 10 26, koodide 0403 90 51 kuni 0403 90 59 ja koodide 0404 90 11 kuni 0404 90 39 alla kuuluvat piima, koort ja nende koodide alla kuuluvaid piimatooteid, kontsentreeritud, mis ei esine pulbrina, graanulitena ega muul tahkel kujul ning mis ei sisalda suhkruga magusainelisandit,

[...]

samalaadseks:

i) piimapulbriga, mis vastab lisa A (TR 2) kirjeldusele asjassepuutuva toote rasvata kuivaine sisalduse poolest;

ja

ii) võiga, mis vastab lisa A (TR 6) kirjeldusele asjassepuutuva toote piimarasva sisalduse poolest”.

7 Määruse nr 1222/94 artikkel 3 sisaldab erinevaid sätteid, mis määravad kindlaks toetussumma arvutamisel aluseks võetavate põhisaaduste kogused. Selle artikli lõikes 2 on ette nähtud eelkõige, et teatud asjaoludel võib pädevate asutuste nõusolekul kogused kindlaks määrata vastavalt kõnesolevate kaupade valmistusjuhendile või keskmistele tootekogustele, mida on konkreetse ajavahemiku jooksul kasutatud nende kaupade teatava koguse valmistamiseks.

8 Määruse nr 1222/94 artikkel 7 sätestab:

„1. Kohaldatakse määruse (EMÜ) nr 3665/87 sätteid. Lisaks sellele peab asjaomane isik kaupade eksportimisel deklareerima nende kaupade valmistamisel artikli 3

lõike 2 tähenduses tegelikult kasutatud põhisaaduste, nende töötlemissaaduste või vastavalt artikli 1 lõikele 2 neist kahest rühmast ühega samalaadsete toodete kogused, mille eest toetust taotletakse, või viitama koostisele, kui see on kindlaks määratud vastavalt artikli 3 lõike 2 kolmandale lõigule.

[...]

2. Kui asjaomane isik ei koosta lõikes 1 nimetatud deklaratsiooni või ei lisa deklaratsioonile piisavalt tõendavat teavet, ei ole tal õigust toetust saada.

[...]

5. Eksporti tõendavas dokumendis esitatakse eksporditavate kaupade kogused ja lõike 1 esimeses lõigus nimetatud toodete kogused või viidatakse vastavalt artikli 3 lõike 2 kolmandale lõigule kindlaksmääratud koostisele. Käesoleva artikli lõike 2 teise lõigu kohaldamisel esitatakse eespool nimetatud koguste asemel D lisa neljandas tulbas loetletud põhisaaduste kogused, mis vastavad eksporditud kaupade analüüsi tulemustele.

[...]”.

Määrus (EMÜ) nr 3665/87

- 9 Komisjoni 27. novembri 1987. aasta määruse (EMÜ) nr 3665/87, milles sätestatakse põllumajandustoodete eksporditoetuste süsteemi kohaldamise üksikasjalikud ühiseeskirjad (EÜT L 351, lk 1), mida on muudetud komisjoni 2. detsembri 1994. aasta määrusega (EÜ) nr 2945/94 (EÜT L 310, lk 57, edaspidi „määrus nr 3665/87“), artikli 3 lõige 5 sätestab:

„Eksportimisel kasutatav dokument, mis muudab võimalikuks toetuse saamise, peab sisaldama toetussumma arvutamiseks vajalikku kogu teavet ja eelkõige:

- a) toodete kirjeldus vastavalt toetuste jaoks kasutatavale nomenklatuurile;
- b) toodete netokaal või vajaduse korral toetussumma arvutamisel arvesse võetav kaaluühik;
- c) toote koostis või viide sellele, kui see on vajalik toetuse arvutamiseks.

Kui käesolevas lõikes nimetatud dokument on ekspordideklaratsioon, peab see sisaldama samuti nii neid viiteid kui ka toetuse viitekoodi.”

[mitteametlik tõlge]

- 10 Määruse nr 3665/87 artikkel 11, mida kohaldatakse ekspordile, mille suhtes täidetakse alates 1. aprillist 1995 sama määruse artiklis 3 toodud formaalsusi, näeb ette:

„1. Kui leitakse, et eksportija on eksporditoetuse saamiseks taotlenud kohaldatavast suuremat toetust, vastab kõnealuse ekspordi toetus tegelikult eksporditud toodete suhtes kohaldatavale toetusele, mida vähendatakse:

- a) poolega taotletud ja tegelikule ekspordile kohaldatava toetuse vahest;
- b) taotletud ja tegelikule ekspordile kohaldatava toetuse kahekordse vahe võrra, kui eksportija esitas tahtlikult valeandmed.

Taotletud toetusena käsitatakse artikli 3 või artikli 25 lõike 2 kohaselt esitatud teabe alusel arvutatud summat. [...]

Punktis a sätestatud sanktsiooni ei kohaldata:

[...]

- kui toetusetaotlus on kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1222/94 [...] ja eelkõige selle artikli 3 lõikega 2 ning see on arvatud konkreetse ajavahemiku jooksul kasutatud keskmiste tootekoguste baasil,

[...]

3. Vaatamata lõike 1 neljandas lõigus sätestatud kohustusele alusetu toetussumma maksmise puhul tasuda negatiivne summa, peab toetust saav isik hüvitama alusetult saadud summad — sealhulgas lõike 1 esimesele lõigule vastavad kohaldatavad sanktsioonid —, millele on lisatud teostatud makse ja hüvitamise vahelise aja alusel arvutatud intressid.

[...]”.

Määrus (EMÜ) nr 3846/87

- 11 Komisjoni 17. detsembri 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 3846/87, millega kehtestatakse põllumajandustoodete nomenklatuur eksporditoetuste jaoks (EÜT L 366, lk 1), kehtestab seoses eksporditoetustega kaupade koondnomenklatuuril põhineva põllumajandustoodete nomenklatuuri.

12 Selle määruse artikkel 3 on sõnastatud järgmiselt:

„Komisjon ja liikmesriigid kasutavad eksporditoetuste nomenklatuuri põllumajandustoodete eksporditoetustega seotud meetmete kohaldamiseks ja selleks ettenähtud dokumentidele kantakse numberkoodid.

[...]

Vastavalt põllumajandustoodete ekspordikorra rakendussätetele avaldab komisjon Euroopa Ühenduste Teatajas igal aastal alates 1. jaanuarist kasutatava eksporditoetuste nomenklatuuri täieliku teksti.”

Menetlus põhikohtuasjas ja eelotsuse küsimus

13 Milupa eksportis 1996. aastal Türki asutamislepingu II lisa loetlemata kaupu ja sai vastavalt oma taotlusele eksporditoetust. Ekspordideklaratsioonis ja kontrollinäidises T 5 märkis Milupa kaupade tootjalt saadud selgituste alusel, et vahetootena kasutati 0,05 massiprotsendilise piimarasva sisaldusega kooritud piimast valmistatud poolvalmis segu.

- 14 1996. aasta detsembris sai Milupa teada asjaolust, et segu valmistati kontsentreeritud kooritud piimast, mis sisaldab piimarasva 0,14—0,19 massiprotsenti ja rasvata kuivainet 29,31 massiprotsenti. Milupa omakorda teavitas parandatud andmetest Hauptzollamti oma 22. jaanuari 1997. aasta kirjaga. Viimane esitas 11. ja 12. veebruari 1998. aasta otsustega Milupale nõude hüvitada talle antud eksporditoetus.
- 15 Finanzgericht Hamburg tühistas Milupa kaebuse alusel vaidlustatud otsused osas, millega Hauptzollamt esitas nõude eksporditaotlusele vastavale summale, mida oleks pidanud andma juhul, kui eksporditud kaupade tootmiseks kasutatakse kontsentreeritud kooritud piima. Kohus põhjendas oma otsust, leides, et on piisav, kui huvitatud isik koostab sisuliselt täpse deklaratsiooni. Eksporditoetuse saamise õiguse täielik äravõtmine seetõttu, et toetuse taotleja poolt märgitud eksporditud kaupade valmistamiseks kasutatud toodete olemuse ja nende tegeliku olemuse vahel esinesid väheolulised erinevused, ei ole sanktsioonina sobilik ega pettuste vältimiseks vajalik, kuna taotleja oleks saanud praktiliselt samaväärse toetussumma ka siis, kui need märged olnuksid täpsed.
- 16 Hauptzollamt esitas eelotsust taotlenud kohtule teistmisavalduse. Sellistel asjaoludel otsustas Bundesfinanzhof menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgneva eelotsuse küsimuse:

„Kas määruse (EÜ) nr 1222/94, mida on muudetud määrusega (EÜ) nr 229/96, artikli 7 lõike 1 esimese lõigu teist lauset, lõike 2 esimest lõiku ja lõiget 5 tuleb tõlgendada selliselt, et huvitatud isik ei saa taotleda eksporditoetust, kui eksporditud kaupade valmistamiseks ei kasutatud deklaratsioonis märgitud toodet, mida

määruse nr 1222/94 artikli 1 lõike 2 punkti c esimese taande kohaldamisel peetakse samalaadseks lisas A (TR 2) toodud piimapulbriga, vaid teist toodet, mida selle rasvata kuivaine sisalduse osas peetakse nimetatud määruse artikli 1 lõike 2 punkti f esimese taande kohaldamisel samalaadseks lisas A (TR 2) toodud piimapulbriga?”

Eelotsuse küsimus

- 17 Eelotsust taotlev kohas tahab oma küsimusega sisuliselt teada, kas määruse nr 1222/94 artiklit 7 tuleb tõlgendada selliselt, et põhikohtuasjas esinevatel asjaoludel ei saa huvitatud isik nõuda eksporditoetust.
- 18 Nii Milupa kui ka komisjon leiavad, et eksportijalt ei saa kogu toetust ära võtta. Kui Milupa märgib, et määruse nr 1222/94 artikkel 7 ei välista sellist toetust, väidab komisjon omalt poolt, et selline toetus on sätestatud määruse nr 3665/87 artiklis 11.
- 19 Milupa väidab eelkõige, et ta märkis ära toote, millele kohaldub sama võrdsustamiseeskiri, mis tegelikult kasutatud tootelegi, ja et talle antud toetuse summa oli enam-vähem võrdne sellega, millele tal oli õigus. Sellest tulenevalt väidab Milupa, et toetuse saamise õiguse säilimine ei ole vastuolus määruse nr 1222/94 artikli 7 lõike 2 esimese lõiguga. Toetuse täielik tühistamine ei ole kasulik ega vajalik ning rikub proportsionaalsuse põhimõtet.

- 20 Selles osas tuleb tõdeda, et vastavalt määruse nr 1222/94 artikli 7 lõike 1 esimese lõigu esimesele lausele kohaldatakse asutamislepingu II lisas loetlemata kaupadena eksporditud ja määrusega nr 1222/94 hõlmatud põllumajandussaadustele taotletud toetuste suhtes määrust nr 3665/87.
- 21 Määruse nr 1222/94 osutatud artikkel 7 sisaldab muu hulgas teatud erisätteid, mis on omased selle määrusega kaetud toodete olemusele. Nimetatud määruse artikli 7 lõike 1 esimese lõigu teine lause sätestab, et asjaomane isik peab kaupade ekspordimisel deklareerima nende kaupade valmistamisel artikli 3 lõike 2 tähenduses tegelikult kasutatud põhisaaduste, nende töötlemissaaduste või vastavalt artikli 1 lõikele 2 neist kahest rühmast ühega samalaadsete toodete kogused, mille eest toetust taotletakse, või viitama koostisele, kui see on kindlaks määratud vastavalt artikli 3 lõike 2 kolmandale lõigule.
- 22 Määruse nr 1222/94 artikli 7 lõikes 2 on sätestatud, et „kui asjaomane isik ei koosta [...] deklaratsiooni või ei lisa deklaratsioonile piisavalt tõendavat teavet, ei ole tal õigust toetust saada”. Siiski ilmneb, et Milupale selles sättes toodud eeldus ei laiene.
- 23 Seevastu käesoleva otsuse punktis 20 meenutatud määruse nr 1222/94 artikli 7 lõike 1 esimese lõigu esimese lause alusel kohaldatava määruse nr 3665/87 artikli 11 lõike 1 sõnastuse kohaselt rakendatakse selles sättes ette nähtud sanktsiooni, „kui leitakse, et eksportija on eksporditoetuse saamiseks taotlenud kohaldatavast suuremat toetust”. See üheselt mõistetav tekst ei sisalda ühtegi viidet määruse nr 1222/94 artikli 1 lõikes 2 esinevatele võrdsustamiseskirjadele.

- 24 Lisaks sellele tuleb märkida, et kui määruse nr 1222/94 artikkel 7 sisaldab teatud erisätteid, mis on omased selle määrusega kaetud toodete olemusele, siis ei ole ükski neist erisätetest vastuolus määruse nr 3665/87 artikliga 11 osas, mis puudutab selle sätte kohaldamist põhikohtuasjas.
- 25 Määruse nr 3665/87 artikli 11 lõike 1 kolmanda lõigu neljas taane osutab, et selle artikliga ette nähtud sanktsiooni ei kohaldata, kui toetusetaotlus on kooskõlas määrusega nr 1222/94. Sellest sättest on seega võimalik järeldada, et nimetatud sanktsiooni kohaldatakse siis, kui määruse nr 1222/94 alusel esitatud kohaldatavast toetusest suurema toetuse taotlus ei ole viimasega kooskõlas.
- 26 Mis puudutab proportsionaalsuse põhimõtet arvestades sama sanktsiooni kohaldamist eksportija suhtes, kes mitte enda süül taotles kohaldatavast toetusest suuremat toetust, siis on Euroopa Kohus juba leidnud, et see sanktsioon ei riku seda põhimõtet, kuna seda ei saa lugeda sobimatuks ühenduse õigusnormidega taotletava eesmärgi saavutamiseks, nimelt võidelda eeskirjade eiramise ja pettuste vastu, ning see sanktsioon ei ületa eesmärgi saavutamiseks vajalikku (11. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-210/00: Käserei Champignon Hofmeister, EKL 2002, lk I-6453, punkt 68).
- 27 Seega tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 1222/94 artikli 7 lõike 1 esimese lõigu teist lauset, lõike 2 esimest lõiku ja lõiget 5 peab tõlgendama selliselt, et kui eksportija deklareeris eksporditoetuse taotluses, et kõnealuste kaupade valmistamiseks kasutati nimetatud määruse artikli 1 lõike 2 alusel lisas A (TR 2) toodud kooritud piimapulbriga samalaadseks peetavat toodet, kuigi tegelikult kasutati teist toodet, mida sama sätte alusel peetakse samalaadseks sama piimapulbriga, võib ta nõuda eksporditoetust, mida on vajaduse korral parandatud vastavalt määruse nr 3665/87 artiklile 11.

Kohtukulud

- 28 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulused, v.a põhikohtuasja poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Komisjoni 30. mai 1994. aasta määruse (EÜ) nr 1222/94, millega sätestatakse teatavatele asutamislepingu II lisas loetlemata kaupadena eksporditavatele põllumajandussaadustele ja -toodetele eksporditoetuste andmise korra ühised üksikasjalikud rakenduseeskirjad ja nende toetussummade kinnitamise kriteeriumid, mida on muudetud komisjoni 7. veebruari 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 229/96, artikli 7 lõike 1 esimese lõigu teist lauset, lõike 2 esimest lõiku ja lõiget 5 tuleb tõlgendada selliselt, et kui eksportija deklareeris eksporditoetuse taotluses, et kõnealuste kaupade valmistamiseks kasutati nimetatud määruse artikli 1 lõike 2 alusel lisas A (TR 2) toodud kooritud piimapulbriga samalaadseks peetavat toodet, kuigi tegelikult kasutati teist toodet, mida sama sätte alusel peetakse samalaadseks sama piimapulbriga, võib ta nõuda eksporditoetust, mida on vajaduse korral parandatud komisjoni 27. novembri 1987. aasta määruse (EMÜ) nr 3665/87, milles sätestatakse põllumajandustoodete eksporditoetuste süsteemi kohaldamise üksikasjalikud ühiseeskirjad, mida on muudetud komisjoni 2. detsembri 1994. aasta määrusega (EÜ) nr 2945/94, artikli 11 kohaselt.

Allkirjad